

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำลงท้าย 嗎 ma ในภาษาจีนนั้นได้เคยมีผู้ศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์แบบต่างๆ เช่น ทฤษฎีไวยากรณ์โครงสร้าง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์คำลงท้ายทางวากยสัมพันธ์ การศึกษาเชิงอรรถศาสตร์เป็นการศึกษา คำลงท้ายที่ทำหน้าที่เป็นคำแสดงคำถาม question particles คือ คำที่นำไปต่อท้ายข้อความที่ไม่ใช่คำถามเพื่อให้ข้อความนั้นกลายเป็นคำถามขึ้นมา คำลงท้ายแสดงคำถามนี้โดยลำพังตัวเองจะไม่มี ความหมายอะไร แต่เมื่อใช้ท้ายข้อความก็จะแสดง ความหมายทางไวยากรณ์ แต่การศึกษาคำเหล่านี้เป็นการศึกษาเฉพาะคำ ma อย่างเดียว อาจกล่าวได้ว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษาเปรียบเทียบคำ ma กับคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกันอย่างจริงจังเลย ผู้วิจัยสังเกตว่าคำ ma สามารถแปลเป็นคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกันได้หลายคำ เช่น

(1) 你見經理了嗎?

Nǐ jiàn jīnglǐ le ma?

คุณพบผู้จัดการหรือยัง

(2) 你沒有看見嗎?

Nǐ méiyǒu kànjiàn ma?

คุณไม่เห็นหรือ

(3) 吃飯嗎?

Chī fàn ma?

ทานข้าวหรือเปล่า/ ทานข้าวไหม

(4) 他是華人嗎?

Tā shì huárén ma?

เขาเป็นคนจีนหรือเปล่า/ เขาเป็นคนจีนใช่ไหม

(5) 他是昨天來的嗎?

Tā shì zuótiān lái de ma?

เขามาเมื่อวานนี้ใช่หรือเปล่า/เขามาเมื่อวานใช่ไหม

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าคำ ma ใช้สื่อสารในสถานการณ์ต่างกันและมีความหมายต่างกันด้วย นอกจากนี้จากตัวอย่าง(1) และ(5) ยังแสดงให้เห็นว่าคำ ma สามารถปรากฏร่วมกับคำชนิดอื่นหรือคำลงท้ายอื่นทำให้มีความหมายเพิ่มขึ้นในคำแสดงคำถามนั้น

คำ ma เป็นคำแสดงคำถามที่ใช้ในประโยคคำถามแบบตอบรับหรือตอบปฏิเสธทำให้ประโยคคำถามมีเนื้อความรับรองหรือปฏิเสธ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นประโยคคำถามชนิดเนื้อความรับรอง เช่น

(6) 你聽明白了嗎?

Nǐ tīng míngbai le ma?

คุณฟังเข้าใจแล้วหรือยัง

ผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากคำ ma เป็นคำลงท้ายแสดงคำถามใช้เดิมท้ายประโยคบอกเล่าเพื่อทำให้เป็นประโยคคำถาม การศึกษาคำ ma และคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกันจะต้องศึกษาเรื่องประโยคคำถามแบบตอบรับหรือตอบปฏิเสธด้วย เพื่อให้สามารถหาความแตกต่างระหว่างคำ ma กับคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกัน

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาหน้าที่ของคำ ma ในภาษาจีนกับคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกันทั้งหมดเสียก่อน แล้วจึงศึกษาเกณฑ์กำหนดคำถามแบบตอบรับหรือตอบปฏิเสธของภาษาจีนกับภาษาไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคำ ma ในภาษาจีนกับคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกัน
2. เพื่อศึกษาเกณฑ์กำหนดคำถามแบบตอบรับหรือปฏิเสธที่รูปประโยคมีคำลงท้าย ma เป็นคำแสดงคำถาม
3. เปรียบเทียบคำ ma ในภาษาจีนกับคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกันว่า ทำหน้าที่แตกต่างกันอย่างไร

1.3 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลต่างๆที่ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำมาศึกษามีดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำ ma
2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาคำ ma ที่ทำหน้าที่เป็นคำลงท้ายและคำแสดงคำถามในประโยคคำถามแบบตอบรับหรือตอบปฏิเสธ
2. ศึกษาคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกันเฉพาะที่ทำหน้าที่เป็นคำแสดงคำถาม
3. ศึกษาประโยคคำถามในภาษาจีนเฉพาะที่รูปประโยคมีคำ ma เป็นคำแสดงคำถาม

1.5 วิธีการนำเสนอ

1. ชื่อผู้แต่งที่ใช้อ้างอิงในงานวิจัยนี้จะใช้ตัวอักษรจีนและตามด้วยสัทอักษรแทนเสียงอ่านตัวอักษรจีน 漢語拼音 Hànyǔ Pīnyīn กำกับในการกล่าวถึงครั้งแรก สำหรับการกล่าวในครั้งต่อไปนั้นจะปรากฏเพียงสัทอักษรเท่านั้น
2. คำ ma เนื่องจากเป็นคำที่ต้องกล่าวถึงบ่อยครั้ง ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงคำนี้จะแทนด้วยคำ ma (เสียงวรรณยุกต์ของคำนี้ไม่ปรากฏเนื่องจากคำลงท้ายในภาษาจีนจะเป็นคำเสียงเบา)
3. ในการอธิบายต่างๆ เมื่อมีการกล่าวถึงตัวอักษรจีน จะเขียนอักษรจีนตามด้วยเสียงอ่านและคำแปลภาษาไทย เช่น 好 hào คี 難 nán ยาก เป็นต้น ยกเว้นการกล่าวถึงในครั้งที่สองจะให้เฉพาะคำแปลภาษาไทยเท่านั้น
4. ในการยกตัวอย่างประโยคที่ผิดไวยากรณ์จะใส่เครื่องหมาย * ไว้หน้าประโยค

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับคำ ma ทั้งที่ทำหน้าที่เป็นคำลงท้ายและคำแสดงคำถามจากหนังสือและเอกสารไวยากรณ์จีนกลาง พร้อมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกัน

2. รวบรวมและศึกษาตัวอย่างประโยคที่ประกอบด้วยคำ ma จำนวนมากจากงานเขียนของชาวจีนและชาวไทย จากเว็บไซต์และหนังสือนวนิยายจีน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้โปรแกรม “TIR เพื่อค้นหาข้อมูลจากงานเขียนจีน” ที่ทำขึ้นโดยคณะภาษาและวรรณคดีจีนแห่งมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ในการค้นหาตัวอย่างประโยคข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

3. วิเคราะห์ข้อมูลตัวอย่างที่รวบรวมมาทั้งหมด
4. เปรียบเทียบคำ ma ในภาษาจีนกับคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกัน
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
6. เขียนเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจความหมายและการใช้คำ ma ที่ทำหน้าที่เป็นคำแสดงคำถามในภาษาจีนได้ดีขึ้น
2. ได้รับความรู้เกี่ยวกับคำถามแบบตอบรับหรือตอบปฏิเสธในภาษาจีน
3. เข้าใจความหมายที่แตกต่างกันของประโยคคำถามแบบตอบรับหรือตอบปฏิเสธที่รูปประโยคมีคำ ma เป็นคำแสดงคำถามในภาษาจีน และประโยคคำถามแบบตอบรับหรือตอบปฏิเสธที่รูปประโยคมีคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกันเป็นคำแสดงคำถาม
4. เป็นประโยชน์ต่อการสอนภาษาจีนของคนไทย และการเรียนการสอนภาษาไทยของคนจีน

1.8 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ถอดเสียงตัวอักษรจีนด้วยระบบสัทอักษร 漢語拼音 Hànyǔ Pīnyīn ตามแบบหนังสือไวยากรณ์จีนกลางและหนังสือภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน I ของ รองศาสตราจารย์ ดร. ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ (2541, 2545) และเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนกลาง ฉบับร่าง 3 (2004, เอกสารการประชุม) ซึ่งจะสรุปไว้โดยสังเขป ดังนี้

สัทอักษรถิ่นเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b (บ) ¹	p (ผ, พ)	m (ม)	f (ฝ, ฟ)
d (ด)	t (ถ, ท)	n (น)	l (ล)
zh (จ)	ch (ช, ฉ)	sh (ฉ, ฉ)	r (ร)
j (จ)	q (ช, ฉ)	x (ซ)	
g (ก)	k (ข, ค)	h (ห)	
ng ² (ง)	y (ย, อ)	w (ว, อ)	

สัทอักษรถิ่นเสียงสระ 24 เสียง

1. สัทอักษรถิ่นเสียงสระเดี่ยว 8 เสียง

a (อา)	o (อัว+โอะ)	e (เออ)	i (อี, อี้, อื่อ)
u (อู)	ü (อู+อี)	er (เออร์)	ê (เอะ)

2. สัทอักษรถิ่นเสียงสระผสม 16 เสียง

ai (ไอ, อาย)	ei (เอ+อี)	ao (เอา, อาว)	ou (โอ+อู)
ia (อี+อา)	ie (อี+เอะ)	io (อี+โอ)	ua (อัว+อา)
uo (อัว+โอ)	ue (อู+เออ)	üe (อู+อี+เอะ)	üa (อู+อี+อา)
iao (อี+อา+โอ)	iou ³ (อี+โอ+อู)	uai (อู+อา+อี)	uei ³ (อู+เอ+อี)

¹ ในวงเล็บคือเสียงพยัญชนะและสระภาษาไทย ที่เทียบได้กับเสียงของสัทอักษรถิ่นเสียงในระบบ Hànyǔ Pīnyīn

² เสียงพยัญชนะ ng ในภาษาจีนกลางใช้เป็นพยัญชนะสะกดเท่านั้น ส่วนเสียง y และ w เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ใช้เขียนแทนเสียงสระ i และ u ตามลำดับเมื่อเป็นเสียงสระผสมซึ่งอยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และใช้เขียนไว้หน้าสระเดี่ยว i และ u ตามลำดับเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน y ไว้หน้าเสียงสระ ü ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น อย่างไรก็ตาม มี 2 กรณีที่ w และ y ไม่ออกเสียงคล้ายกับ w และ y ตามลำดับ แต่จะออกเสียงใกล้เคียงกับเสียง อ เมื่อ w นำหน้าสระ u และ y นำหน้าสระ i

³ เสียงสระผสม iou และ uei ตามระบบการเขียนสัทอักษรถิ่นเสียง กำหนดให้เขียนเป็น iu และ ui ตามลำดับ

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง

- เสียงหนึ่ง (ออกเสียงเหมือนเสียงตรีในภาษาไทย)
- / เสียงสอง (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงจัตวาในภาษาไทย)
- v เสียงสาม (ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะออกเสียงต่ำในตอนแรกแล้วจะผันเป็นเสียงสูงในตอนท้าย)
- \ เสียงสี่ (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย)

1.9 คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคำศัพท์ที่แปลมาจากคำศัพท์เกี่ยวกับไวยากรณ์ในภาษาจีนกลาง ดังนี้

คำศัพท์ภาษาจีน	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
語氣詞	yǔqìcí	คำลงท้าย
語氣助詞	yǔqì zhùcí	คำลงท้ายเพื่อเสริมน้ำเสียง
句子	jùzi	ประโยค
疑問句	yíwènjù	ประโยคถามให้ตอบ
是非問句	shì fēi wènjù	ประโยคถามให้ตอบรับหรือตอบปฏิเสธ
特指問句	tèzhǐ wènjù	ประโยคถามเพื่อความ
反問句	fǎn wènjù	ประโยคย้อนถาม
正反問句	zhèngfǎn wènjù	ประโยคย้อนถามแท้

คำศัพท์ภาษาจีน	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
特指問句	tèzhǐ wènjù	ประโยคถามเนื้อความ
反問句	fǎn wènjù	ประโยคย้อนถาม
正反問句	zhèngfǎn wènjù	ประโยคย้อนถามแท้
回聲問句	huíshēng wènjù	ประโยคคำถามแบบย้อนความ
選擇問句	xuǎnzé wènjù	ประโยคคำถามให้เลือกเอา
選擇問句群	xuǎnzé wènjù qún	กลุ่มประโยคคำถามให้เลือกเอา
語調	yǔdiào	ทำนองเสียง